

Η μετάνοια στα χρόνια της κρίσης

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Παναγιώτατε, Σεβασμιώτατε, σεβαστοί πατέρες, ελλογιμότατε και αγαπητέ μου κύριε Καθηγητά, κυρίες και κύριοι.

Το θέμα που θα πραγματευτούμε είναι: «η μετάνοια στα χρόνια της κρίσης». Μοιάζει παράξενο, πως ένα πρωτίστως πνευματικό γνώρισμα, όπως η μετάνοια, μπορεί να σχετίζεται με κάτι σχεδόν εξ ορισμού κοσμικό και υλικό, όπως η κρίση. Είναι όμως απόλυτα συνδεδεμένα μεταξύ τους και μάλλον στην ανυπαρξία του ενός οφείλεται η ύπαρξη του άλλου.

Από την πρώτη Κυριακή του Τριωδίου μέχρι και την Ε΄ Κυριακή της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, ακούμε τον κατανυκτικό ύμνο «τῆς μετανοίας ἄνοιξόν μοι πύλας Ζωοδότα» σαν ικετήρια δέηση προς τον Κύριο. Ζητάμε, κυρίως κατά την διάρκεια αυτής της περιόδου, περισσότερο από κάθε άλλη, να μας ανοίξει την πύλη της μετανοίας, να μας χαρίσει αυτό το δώρο, για να μπορέσουμε να αποκαταστήσουμε την διαταραγμένη σχέση πού έχουμε μαζί Του. Η μετάνοια, σημαίνει μεταβάλλω τρόπο νοήσεως και σκέψεως, ταυτόχρονα όμως αλλάζω και τον τρόπο ζωής. Ο κορυφαίος θεολόγος και Αρχιεπίσκοπος της Θεσσαλονίκης, ο Άγιος Γρηγόριος Παλαμάς μας δίνει τον ορισμό: «μετάνοια εστί το μισήσαι την αμαρτίαν και αγαπήσαι την αρετήν και εκκλίνει από του κακού και ποιήσαι το αγαθόν» (ΕΠΕ 11, 492). Αυτή η απομάκρυνση από το κακό είναι το μεγάλο ζητούμενο. Πρόκειται για την μετάβαση από την κατάσταση των παθών στην περιοχή της αρετής, αφού η μετάνοια ως μόνιμη πνευματική κατάσταση σημαίνει την σταθερή κατεύθυνση του ανθρώπου προς τον Θεό. Αυτός είναι άλλωστε και ο σκοπός της ζωής μας.

Θεωρητικά. Στην πράξη; Τι κάνουμε για αυτό; Είτε το αντιλαμβανόμαστε είτε όχι, η μετάνοια σηματοδοτεί τη ζωή μας και όλα λαμβάνουν αξία ή απαξία σε σχέση με αυτήν. Τα αμέτρητα παραδείγματα των καρπών της μετανοίας αποδεικνύουν την τεράστια και καταλυτική της δύναμη. Από τα βιβλικά χρόνια μέχρι της μέρες μας. Από την μέρα της παρακοής του Αδάμ, μέχρι τα σημερινά χρόνια της... κρίσης. Ως ελληνική λέξη και σύμφωνα με έναν από τους ορισμούς της, κρίση σημαίνει «δίκη (1)».

Έως τώρα οι ευρωπαϊκοί λαοί χρησιμοποιούσαν την λέξη «δίκη», αντί για τη λέξη «κρίση», όποτε και να τους έβρισκε κάποια συμφορά. Τώρα η καινούργια λέξη αντικατέστησε την παλιά, και το κατανοητό έγινε ακατανόητο. Όταν γινόταν ξηρασία, πλημμύρα, πόλεμος ή έπεφτε επιδημία, όταν έριχνε χαλάζι, γίνονταν σεισμοί, πνιγμοί και άλλες συμφορές, λέγανε «Θεία δίκη». Και αυτό σημαίνει: κρίση μέσα από ξηρασίες, κρίση μέσα από πλημμύρες, μέσα από πολέμους, μέσα από επιδημίες κ.λπ. Και τη σημερινή χρηματικο-οικονομική δυσκολία ο λαός την θεωρεί ως Θεία δίκη, όμως δεν λέει η δίκη αλλά η κρίση.

Έτσι ώστε η δυσκολία να πολλαπλασιάζεται, με το να γίνεται ακατανόητη! Εφόσον όσο ονομαζόταν με την κατανοητή λέξη «δίκη», ήταν γνωστή και η αιτία, λόγω της οποίας ήρθε η δυσκολία, ήταν γνωστός και ο Δικαστής, ο Οποίος επέτρεψε την δυσκολία, ήταν γνωστός και ο σκοπός της επιτρεπόμενης δυσκολίας. Μόλις όμως χρησιμοποιήθηκε η λέξη «κρίση», λέξη ακαταλαβίστικη σε όλους, κανείς δεν ξέρει πια να εξηγήσει ούτε για ποιο λόγο, ούτε από Ποιόν, ούτε ως προς τι. Μόνο σ' αυτό

διαφέρει η τωρινή κρίση από τις κρίσεις που προέρχονται από την ξηρασία ή την πλημμύρα ή τον πόλεμο ή την επιδημία ή τους πνιγμούς ή κάποιους άλλους πειρασμούς. [...]

Η αιτία για τις ξηρασίες, τις πλημμύρες, τις επιδημίες και άλλα μαστιγώματα της γενιάς των ανθρώπων είναι η αιτία και για την τωρινή κρίση: Η αποστασία των ανθρώπων από τον Θεό. Με την αμαρτία της Θεο-αποστασίας οι άνθρωποι προκάλεσαν αυτή την κρίση, και ο Θεός την επέτρεψε, ώστε να ξυπνήσει τους ανθρώπους, να τους κάνει ενσυνείδητους, πνευματικούς και να τους γυρίσει προς Εκείνον. Στις μοντέρνες αμαρτίες, μοντέρνα και η κρίση.

Και όντως ο Θεός χρησιμοποίησε μοντέρνα μέσα ώστε να το συνειδητοποιήσουν οι μοντέρνοι άνθρωποι: χτύπησε τις τράπεζες, τα χρηματιστήρια, τις οικονομίες, το συνάλλαγμα των χρημάτων. Ανακάτωσε τα τραπέζια στις συναλλαγές σ' όλο τον κόσμο, όπως κάποτε στο ναό των Ιεροσολύμων. Προξένησε πρωτόγνωρο πανικό μεταξύ εμπόρων και αυτών που ανταλλάσσουν το χρήμα. Προκάλεσε σύγχυση και φόβο. Όλα αυτά τα έκανε για να ξυπνήσουν τα υπερήφανα κεφαλάκια των σοφών της Ευρώπης και της Αμερικής, για να έλθουν εις εαυτούς και να πνευματικοποιηθούν. Και από την άνεση και το αγκυροβόλημα στα λιμάνια της υλικής σιγουριάς να θυμηθούμε τις ψυχές μας, να αναγνωρίσουμε τις ανομίες μας και να προσκυνήσουμε τον ύψιστο Θεό, τον ζωντανό Θεό.

Μέχρι πότε θα διαρκέσει η κρίση; Όσο το πνεύμα των ανθρώπων παραμείνει δίχως αλλαγή. Όσπου οι υπερήφανοι υπαίτιοι αυτής της κρίσης να παραιτηθούν μπροστά στον Παντοδύναμο. Όσπου οι άνθρωποι και οι λαοί να θυμηθούν, την ακαταλαβίστικη λέξη «κρίση», να τη μεταφράσουν στη γλώσσα τους, ώστε με αναστεναγμό και μετάνοια να φωνάξουν: «η Θεία δίκη»!(2)

Επίκαιρα, πέρα για πέρα και αληθινά τα λόγια αυτά. Περιγράφουν άριστα την σημερινή μας κατάσταση. Όμως, δεν γράφτηκαν για την σύγχρονη κρίση που βιώνουμε τα τελευταία χρόνια. Γράφτηκαν πριν από 80 σχεδόν χρόνια, όταν η Αμερική και ο κόσμος όλος συνταρασσόταν από το οικονομικό κράχ του 1929, από έναν σπουδαίο Σέρβο Ιεράρχη και σύγχρονο Άγιο: τον Άγιο Νικόλαο Βελιμίροβιτς. Πόσο εύστοχα δεν ακτινογραφεί την κατάσταση ο Άγιος, πόσο βαθύτατα πνευματικά δεν κάνει την σωστή διάγνωση και πόσο θεόπνευστα δεν προσφέρει τη θεραπεία.

Θεο-αποστασία! Αυτό δεν ζούμε σήμερα; Μακριά από τον Θεό μας δεν πορευόμαστε συνολικά ως λαός, ως Έθνος; Τα τελευταία τριάντα σχεδόν χρόνια δεν ξεκινήσαμε μια προσπάθεια απογαλακτισμού των ιερών και των οσίων της φυλής μας;

Δεν αλληθωρίσαμε επικίνδυνα σε όσα ξένα με την παράδοση, την ιστορία και την πίστη μας; Με ευθύνη όλων! Τα αποτελέσματα φαίνονται πλέον ξεκάθαρα και μέρα με τη μέρα γίνονται και πιο τρομακτικά. Μία σύντομη αναδρομή και μερική απαρίθμηση μας δείχνει την παρούσα κατάσταση. Απαρνηθήκαμε την γλώσσα μας, αργά και σταθερά, ακολουθώντας ένα καλοδομημένο σχέδιο.

Σήμερα οι νέοι της Πατρίδας μας μιλάνε Ελληνικά αλλά δεν μπορούν να καταλάβουν τους προγόνους μας, διαβάζουν αλλά δεν κατανοούν τα κατορθώματα των ηρώων και τα συναξάρια των Αγίων μας. Έμαθαν μία περίληψη της ένδοξης ιστορίας μας, τυλιγμένη σε σκόρπιες προοδευτικές ιδέες για έναν πολιτισμό που άνθισε και χάθηκε, αφού ενοχλεί την προοδευτική διανόηση το μεγαλείο του ελληνοχριστιανικού πολιτισμού, η ακμή του Βυζαντίου και της Ρωμιοσύνης, ο εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας «για του Χριστού την Πίστη την Αγία και της Πατρίδος την Ελευθερία». Μας πέρασαν υποδόρια την ασυνέχεια του Γένους μας, για να μην μπορούμε να στηριχθούμε σε πανίσχυρα θεμέλια.

Φτάσαμε να δημιουργούμε γενιές διπλωματούχων επιστημόνων που τους λείπει όμως η ουσιαστική Παιδεία. Μείναμε όλοι μας θλιβεροί θεατές μπροστά στο συνωστισμό της Σμύρνης, για να φτάσουμε σήμερα στην ώρα των Θρησκευτικών να διδάσκονται τα νέα παιδιά αμπελοφιλοσοφίες μασκαρεμένες με πολυπολιτισμικότητα και πολυθρησκεία. Άνθρωποι στην Πατρίδα μας που ζουν χωρίς ελπίδες, όνειρα και ιδανικά, αναπαύονται μόνο στο σήμερα, στο τώρα, και αγωνιούν μόνο για την προσωπική τους ασφάλεια (που χάνεται και αυτή) και την έστω και πενιχρή οικονομική τους επιβίωση. Σε αυτό τον τόπο, τον ποτισμένο από αίμα ηρώων και αγίων σήμερα οι χωρίς πίστη πολιτικοί δηλώνουν καμαρώνοντας άθεοι, προσφέροντας νέα ήθη στην καθημερινή πρακτική με σύμφωνα συμβίωσης, ομόφυλες σχέσεις, καύση νεκρών, πολύχρωμα σχολεία, θεματικές εβδομάδες με έμφυλες ταυτότητες, αχρήματη κοινωνία με καθιέρωση ηλεκτρονικών πληρωμών και άλλα πολλά. Όλα όμως για το καλό μας. Όλα για να σωθεί ο πάντοτε ευκολόπιστος και πάντα προδομένος λαός μας.

Αναζητούμε σωτηρία αλλά δεν θέλουμε να αναγνωρίσουμε τον μόνο Σωτήρα. Ψάχνουμε έναν Μεσσία, αδιαφορώντας για τον Θεό. Ενοχλεί η παρουσία Του. Τον πολεμάμε με μεθοδικότητα ολοκληρωτικών καθεστώτων. Η ιστορία δεν μας έμαθε τίποτα. Η Εκκλησία μας σήμερα είναι καλή και αποδεκτή από την νέο-προοδευτική

γενιά μόνο για να θρέφει πεινασμένους και να φροντίζει υποτιθέμενους πρόσφυγες. Εκεί εξαντλείται ο ρόλος της. Κατάφεραν εν πολλοίς να την μετατρέψουν σε ένα προτεσταντικού τύπου φιλανθρωπικό οργανισμό. Τι θλιβερό... Ευθύνη όλων μας. Κάθε ένας με το μερίδιο που του αναλογεί.

Σαν να υπάρχει μία απόλυτη συμφωνία νεκρικής σιγής ή εκκωφαντικής αφωνίας... Δεν μιλάει κανείς, δεν αντιδρά κανείς. Λαός και ηγεσία, πνευματική και πολιτική, σε ανοσοκαταστολή. Υπάρχουν φυσικά λιγοστές λαμπρές εξαιρέσεις, που δέχονται, όμως, την πολεμική και την χλεύη.

«Σήμερα νομίζεται καλός σε όλα, όποιος είναι αδιάφορος, όποιος δεν νοιάζεται για τίποτα, όποιος δέν νιώθει καμιά ευθύνη. Άλλιώς τον λένε σωβινιστή, τοπικιστή, μισαλλόδοξο, φανατικό. Όποιος αγαπά την χώρα μας, τά ἤθη καί ἔθιμά μας, την παράδοσή μας, την γλώσσα μας, θεωρείται όπισθοδρομικός. Οί αδιάφοροι παίρνουν για φιλελεύθεροι άνθρωποι, για άνθρωποι που ζουν με το πνεύμα της εποχής μας, που έχουν για πιστεύω την καλοπέραση, τό εύκολο κέρδος, τίς εύκολίες, τίς αναπαύσεις, κι ἄς μήν απομείνη τίποτα που νά θυμίζη σέ ποιο μέρος βρισκόμαστε, από που κρατάμε, ποιοί ζήσανε πριν από μάς στην χώρα μας. Ἡ ξενομανία μάς ἔγινε τώρα σωστή ξενοδοουλεία, σήμερα περνᾷ για ἄρετή, κι όποιος ἔχη τούτη την ἄρρώστεια πιο βαρειά παρμένη, λογαριάζεται για σπουδαῖος ἄνθρωπος.

Ἡ Ἑλλάδα ἔγινε ένα παζάρι που πουλιοῦνται όλα, σέ όποιον θέλη νά τό αγοράση. Καταντήσαμε νά μήν ἔχουμε ἄπάνω μας τίποτα ἑλληνικό, από τό σῶμα μας ἴσαμε τό πνεύμα μας. Τό μασκάρεμα ἄρχισε πρώτα από τό πνεύμα, καί ὕστερα ἔφθασε καί στό σῶμα. Περισσότερο ἀντιστάθηκε σέ αὐτή την παραμόρφωση ὁ λαός καί βαστάξε καμπόσο, μά στότότελος τόν πήρε τό ρεῦμα καί πάει καί αὐτός.» Ἐτσι ἔγραφε ο μεγάλος κυρ Φώτης Κόντογλου πριν από μερικές δεκαετίες και είναι σαν να περιγράφει το σήμερα.

Γιατί όμως όλα αυτά συμβαίνουν; Γιατί έχουμε στα δύσκολα χρόνια που περνάμε, λαό αδρανή και ηγέτες, πολιτικούς και πνευματικούς, κατώτερους των περιστάσεων; Ας ακούσουμε τον Άγιο Αναστάσιο τον Σιναΐτη, Επίσκοπο Αντιοχείας: «Ο Θεός λέει στον Νόμο: «Θα σας δώσω ἄρχοντας σύμφωνα με τις καρδιές σας». Είναι λοιπόν φανερό ότι οι μεν ἄρχοντες και οι βασιλείς που είναι ἄξιοι αυτής της τιμής προχειρίζονται στο αξίωμα αὐτό από τον Θεό. Οι ἄλλοι πάλι που είναι ἀνάξιοι προχειρίζονται κατά παραχώρησιν ή και βούλησιν τού Θεού σε ἀνάξιο λαό εξ αιτίας αυτής ακριβώς της ἀναξιότητός των. Και ἄκουσε σχετικά μερικές διηγήσεις. Όταν είχε γίνει βασιλεύς ο Φωκάς ο τύραννος και ἄρχισε εκείνες τις αιματοχυσίες με τον Βονόσο τον δήμιο, υπήρχε κάποιος μοναχός στην Κωνσταντινούπολι, ἅγιος ἄνθρωπος, που ἔχοντας πολλή παρρησία προς τον Θεό,

σαν να δικαζόταν με τον Θεό και έλεγε με απλότητα: «Κύριε, γιατί έκανες τέτοιον βασιλέα;»

Και τότε, αφού το έλεγε αυτό για αρκετές ημέρες, τού ήλθε φωνή εκ Θεού που έλεγε: «Διότι δεν βρήκα άλλον χειρότερο». Υπήρχε και κάποια άλλη πόλις στην περιοχή της Θηβαΐδος που ήταν γεμάτη παρανομία, της οποίας οι πολίτες διέπρατταν πολλά μιανρά και άτοπα πράγματα. Σ' αυτήν λοιπόν κάποιος άνθρωπος του ιπποδρόμου διεφθαρμένος στο έπακρον απόκτησε ξαφνικά κάποια ψευδοκατάλυξι και πήγε και κουρεύτηκε μοναχός και ντύθηκε το μοναχικό σχήμα. Αλλ' όμως καθόλου δεν σταμάτησε τις πονηρές πράξεις του. Συνέβη λοιπόν να πεθάνη ο Επίσκοπος της πόλεως αυτής. Τότε παρουσιάσθηκε σε κάποιον άγιο άνθρωπο άγγελος Κυρίου και του λέει: «Πήγαινε και προετοίμασε την πόλι, για να χειροτονήσουν Επίσκοπο τον πρώην άνθρωπο τού Ιπποδρόμου». Πήγε λοιπόν αυτός και έκανε ό,τι του παρηγγέλθη. Αφού λοιπόν χειροτονήθηκε ο προαναφερθείς πρώην η μάλλον έτι φαυλόβιος, άρχισε με τον νου του να φαντάζεται ότι κάτι είναι και να υψηλοφρονή.

Τότε τού παρουσιάσθηκε άγγελος Κυρίου και τού λέει: «Γιατί υψηλοφρονείς, άθλιε; Σου λέω αλήθεια ότι δεν έγινες Επίσκοπος, επειδή ήσουν άξιος για ιερωσύνη, αλλά γιατί αυτής της πόλεως τέτοιος Επίσκοπος της άξιζε». Γι' αυτό λοιπόν, αν ποτέ δης κάποιον ανάξιο και πονηρό βασιλέα η άρχοντα η Επίσκοπο, μην απορήσης, μήτε να κατηγορήσης την πρόνοια τού Θεού.

Αλλά μάλλον μάθε απ' αυτό και πίστευε ότι παραδιδόμεθα σε τέτοιους τυράννους εξ αιτίας των ανομιών μας, κι όμως πάλι δεν αφήνουμε τα κακά μας έργα3». Και να ήθελε κάποιος να σχολιάσει κάτι, τα λόγια στερεύουν. Ζούμε αυτό που μας αξίζει εξ αιτίας των ανομιών μας και παρά την συνειδητοποίηση της φρικτής μας κατάστασης δεν αφήνουμε τα κακά μας έργα. Δεν αποφασίζουμε να αλλάξουμε, δηλαδή δεν μετανοούμε. Ο Άγιος Παΐσιος ο Αγιορείτης έλεγε: «Σήμερα ο Θεός άνέχεται την κατάσταση. Άνέχεται, άνέχεται, γιά νά είναι αναπολόγητος ο κακός. Είναι περιπτώσεις πού ο Θεός έπεμβαίνει άμεσα καί άμέσως, ένώ σέ άλλες περιπτώσεις περιμένει· δέν δίνει άμέσως τήν λύση καί περιμένει τήν ύπομονή τών ανθρώπων, τήν προσευχή, τόν άγώνα. Τί άρχοντιά έχει ο Θεός(4).[...] Ή άδιαφορία γιά τόν Θεό φέρνει τήν άδιαφορία καί γιά όλα τά άλλα· φέρνει τήν άποσύνθεση. Ή πίστη στόν Θεό είναι μεγάλη ύπόθεση. Λατρεύει ο άνθρωπος τόν Θεό καί ύστερα άγαπάει καί τούς γονείς του, τό σπίτι του, τούς συγγενείς του, τήν δουλειά του, τό χωριό του, τόν νομό του, τό κράτος του, τήν πατρίδα του. Ένας πού δέν άγαπάει τόν Θεό, τήν οίκογένειά του, δέν άγαπάει τίποτε· καί φυσικά δέν άγαπάει ούτε τήν πατρίδα του, γιανι καί ή πατρίδα είναι μιά μεγάλη οίκογένεια. Θέλω νά πω, όλα από εκεί ξεκινάνε. Δέν πιστεύει ο άνθρωπος στόν Θεό, καί μετά ούτε γονείς ούτε

οικογένεια ούτε χωριό ούτε πατρίδα υπολογίζει. Και αυτά είναι που πάνε τώρα να διαλύσουν, γι' αυτό δημιουργούν μία κατάσταση ρεμπελιό5.[...] Σήμερα προσπαθούν να γκρεμίσουν την πίστη, γι' αυτό αφαιρούν σιγά-σιγά από καμμιὰ πέτρα, για να σωριασθῇ τὸ οἰκοδόμημα τῆς πίστεως. Όλοι ὅμως εὐθυνόμαστε γιὰ τὸ γκρέμισμα αὐτό· ὄχι μόνον αὐτοὶ που ἀφαιροῦν τίς πέτρες καὶ τὸ γκρεμίζουν, ἀλλὰ καὶ ὅσοι βλέπουμε νὰ γκρεμίζεται καὶ δέν προσπαθοῦμε νὰ τὸ ὑποστυλώσουμε. Ὅποιος σπρώχνει στὸ κακὸ τὸν ἄλλον θὰ δώσῃ λόγο στὸν Θεό γι' αὐτό. Καὶ ὁ διπλανός ὅμως θὰ δώσῃ λόγο, γιατί ἔβλεπε ἐκεῖνον νὰ κάνῃ κακὸ στὸν συνάνθρωπό του καὶ δέν ἀντιδροῦσε6(). [...] Τὸ νὰ ἐνδιαφέρεται κανεὶς τώρα καὶ νὰ ἀνησυχῇ γιὰ τὴν κατάσταση στὴν ὁποία βρίσκεται τὸ ἔθνος μας εἶναι ὁμολογία, γιατί ἡ Πολιτεία τὰ βάζει μὲ τὸν θεῖο νόμο. Ψηφίζει νόμους ἐνάντιους στὸν νόμο τοῦ Θεοῦ7. Παλιὰ τὸ ἔθνος μας ζοῦσε πνευματικά, γι' αὐτό καὶ ὁ Θεός τὸ εὐλογοῦσε καὶ οἱ Ἅγιοι μᾶς βοηθοῦσαν μὲ θαυμαστὸ τρόπο, καὶ νικούσαμε τοὺς ἐχθρούς μας, οἱ ὁποῖοι πάντοτε ἦταν περισσότεροι ἀπὸ ἐμᾶς. Σήμερα λέμε πὼς εἴμαστε Ὁρθόδοξοι, ἀλλὰ δυστυχῶς συχνὰ μόνον τὸ ὄνομα «Ὁρθόδοξος» ἔχουμε καὶ ὄχι ζωὴ ὀρθόδοξη8».

Λόγια με πόνο ψυχῆς καὶ καρδιάς, ἀπὸ ἓναν σύγχρονο Ἅγιο, που βίωνε τὴν σταδιακὴ απομάκρυνση τοῦ λαοῦ μας ἀπὸ τὸν Θεό. Μία απομάκρυνση διπλῇ: τῶν μακρὰν τῆς Εκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐγγύς. Μία μεγάλη πλειονότητα τῶν κατοίκων τῆς Πατρίδας μας ἀδιαφοροῦν γιὰ τὸν Θεό, μερικοὶ μάλιστα ιδιαίτερα προκλητικά. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὅσους νομίζουμε πὼς εἴμαστε μέσα στὴν Εκκλησία, πόσες φορές δὲν μας διακρίνει ἓνας ιδιότυπος ατομισμὸς μὲ μία δική μας ἐρμηνεία καὶ στὴ συνέχεια ἐφαρμογὴ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ; Αὐτό που μας λείπει σήμερα δὲν εἶναι τὰ λόγια ἀλλὰ τὰ ἔργα. Μας λείπει ἡ ὀρθόδοξη ἀνησυχία καὶ κυρίως ἡ ὀρθόδοξη ζωὴ. Βλέπουμε τὰ πάντα νὰ ἀλλάζουν γύρω μας καὶ ἐμεῖς δὲν ξεσηκωνόμαστε. Χαμηλώνουμε τὸ κεφάλι, ὄχι ἀπὸ ταπείνωση, ἀλλὰ ἀπὸ φοβία μήπως χάσουμε κάτι ἀπὸ τὰ κεκτημένα μας. Σήμερα ἡ σύναξη αὐτὴ ἔχει θέμα τῆς τῆς μετάνοια. Νὰ λοιπὸν μία καλὴ εὐκαιρία γιὰ ὅλους μας. Νὰ ἀντιληφθούμε τὰ λάθη καὶ νὰ μετανοήσουμε. Νὰ ἡ ἀπάντηση στὴν κρίση. Ὅχι ἐφήμερες λύσεις καὶ ἀτέρμονες συζητήσεις ἀνάμεσα σὲ θεσμούς καὶ θνησιγενεῖς ἐταίρους. Ὁ κίνδυνος δὲν εἶναι ἡ χρεωκοπία τῆς Ελλάδος, ἀλλὰ ἡ χρεωκοπία τῶν ψυχῶν τῶν Ελλήνων. Οἱ ψυχές μας εἶναι οἱ μόνες που αὐτὴ τὴ στιγμὴ δὲν ἔχουν φορολογηθεῖ.

Ἐχουν ὅμως ξεπουληθεῖ ἐναντὶ πινακίου φακῆς. Τὸ χῶμα τῆς Πατρίδας μας τὶς τελευταῖες δεκαετίες, ἔπαψε νὰ ποτίζεται ἀπὸ αἷμα ἡρώων καὶ αγίων. Δυστυχῶς ποτίζεται ἀπὸ αἷμα αθώων! Πανευρωπαϊκὴ πρωτιά μὲ 200.000 ἐκτρώσεις τὸν χρόνο, ἀλλὰ μὲ τοὺς πραγματικοὺς ἀριθμούς νὰ εἶναι πολὺ μεγαλύτεροι, ἀφοῦ δὲν καταγράφονται ἐπισήμως στὶς μελέτες ὅσα συμβαίνουν σὲ ιδιωτικὰ κέντρα. Ἀλήθεια, πόσο μετανιώνουμε γιὰ τὶς δολοφονίες αὐτές; Πόσο κατανοοῦν τὸ

έγκλημα αυτό οι φυσικοί και οι ηθικοί αυτουργοί; Στο όνομα της ψευτοπροόδου αποκαθελώσαμε της εικόνες από τους δημόσιους χώρους, ζώντας ένα ξέσπασμα εικονοφοβίας, κατά την προσφιλή προσθήκη της φοβίας σε ό,τι μας ενοχλεί. Αρνηθήκαμε τις καμπάνες και τις περιορίσαμε σε λίγα μόνο δευτερόλεπτα ηλεκτροκίνητης κρούσης.

Οι Τρεις Ιεράρχες δεν βρίσκουν χρόνο στο ωρολόγιο πρόγραμμα, αφού ξενόφερτες θεματικές εβδομάδες γεμίζουν δημιουργικά τις απονήρευτες ψυχές με ό,τι πιο αισχρό υπάρχει. Κάνουμε τα πάντα για να πάμε κόντρα στη φύση και ενάντια στο Νόμο του Θεού, αντιγράφοντας ξενικά πρότυπα και καθιερώνοντας και δικά μας πρωτοεμφανιζόμενα! Από τις παρελάσεις υπερηφάνειας μέχρι ταομόφυλα σύμφωνα συμβίωσης, η προσπάθεια αποσκοπεί στην αποδοχή και καθιέρωση μίας άφυλης κοινωνίας, όπου η γυναίκα και ο άνδρας δεν γεννιούνται, αλλά γίνονται! Η παρουσία της Εκκλησίας, επισήμως αμφισβητείται και οι περισσότεροι χαίρουν με την αδιαφορία τους για αυτό. Αλλά και η διοικούσα Εκκλησία μοιάζει κάποιες φορές, ως άλλη Μάρθα, Αγία μεν, αλλά περισπάται και να μην επιθυμεί την αγαθή μερίδα, προβάλλοντας ως έργο διακονίας ένα παράξενο πρότυπο χορτασμού πεινασμένων και αναζητώντας θεολογικές προσεγγίσεις μακριά από τον μοναδικό πλούτο της Ορθόδοξης Πατερικής Παράδοσης. Καταλάβαμε κάπου τα σφάλματά μας; Αισθανθήκαμε την ανάγκη να μετανοήσουμε;

Ή μήπως αδυνατούμε να κατανοήσαμε πως μόνοι μας απομακρυνόμαστε από τον Θεό; Πριν από λίγο καιρό, ένα δημόσιο πρόσωπο της χώρας μας αναρωτήθηκε μπροστά στο Κουβούκλιο του Παναγίου Τάφου, αν οι επιστήμονες που ανέλαβαν το ιστορικό έργο της αναστηλώσεως και συντηρήσεως του κορυφαίου Χριστιανικού Προσκυνηματος, όταν άνοιξαν τον τάφο του Κυρίου μας, ύστερα από διακόσια χρόνια, βρήκαν μέσα τα οστά του Κυρίου. Αν αυτό ήταν δεικτικό σχόλιο αθεϊστικής κοσμοθεωρίας ή εύλογη ερώτηση προσώπου στοιχειωδώς αμόρφωτου μένει κάποτε να διερευνηθεί. Όμως μέσα σε αυτή την απορία, που αγγίζει τα όρια της βλασφημίας, κλείνεται ένας ολόκληρος λαός. Ζούμε σήμερα μία νέα υλιστική κοσμοθεωρία ή το πνεύμα μας είναι πλέον τόσο ρηχό; Όποια κι αν είναι η απάντηση, μαρτυράει απομάκρυνση από τον Θεό. «Ἡ τύχη τοῦ κόσμου κρέμεται ἀπὸ τὰ χέρια μερικῶν, ἀλλὰ ἀκόμη ὁ Θεὸς κρατᾷ φρένο. Χρειάζεται νὰ κάνουμε πολλή προσευχή μέ πόνο, γιὰ νὰ βάλῃ ὁ Θεὸς τὸ χέρι Του. Νὰ τό πάρουμε στά ζεστά καὶ νὰ ζήσουμε πνευματικά. Εἶναι πολὺ δύσκολα τὰ χρόνια. Ἔχει πέσει πολλή στάχτη, σαβούρα, ἀδιαφορία. Θέλει πολὺ φύσημα, γιὰ νὰ φύγῃ»⁹, ἔλεγε ὁ Ἅγιος Παΐσιος ὁ Ἀγιορείτης.

Να το πάρουμε ζεστά λοιπόν. Σήμερα κιόλας. Δίπλα στον Μυροβλήτη Ἅγιο Δημήτριο να αφήσουμε τις ψυχές μας να γεμίσουν από το ευωδιαστό μύρο του με

την ευχή να μας αγιάσει και να μας οδηγήσει στην μετάνοια. Δεν φτάνει μόνο η πίστη αφού, όπως λέει και ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς «η πίστις ωφελεί, εάν κατά συνείδησιν πολιτεύηται τις και ανακαθαίρει εαυτόν δι' εξομολογήσεως και μετανοίας» (P.G. 151,185A). Κάνοντας τον ανακαθαρισμό μας, μπορούμε να είμαστε σίγουροι για όσα έρχονται, πεπεισμένοι πως θα είμαστε στην πατρική αγκαλιά του Θεού.

Ας ακούσουμε, όμως, πάλι τον Άγιο Παΐσιο που μας παρηγορεί και μας συμβουλεύει: «μή στενοχωρησθε καθόλου, διότι πάνω από όλα καὶ ἀπὸ ὅλους εἶναι ὁ Θεός, πὺν κυβερνᾷ τὰ πάντα καὶ θα καθίσῃ τὸν καθέναν στὸ σκαμνί, γιὰ νὰ ἀπολογηθῇ γιὰ τὸ τί ἔπραξε, ὁπότε καὶ θὰ τὸν ἀνταμείψῃ ἀνάλογα. Θὰ ἀμειφθοῦν αὐτοὶ πὺν θὰ βοηθήσουν μιὰ κατάσταση καὶ θὰ τιμωρηθῇ αὐτὸς πὺν κάνει τὸ κακό. Τελικὰ ὁ Θεὸς θὰ βάλῃ τὰ πράγματα στὴν θέσῃ τους, ἀλλὰ ὁ καθένας μας θὰ δώσῃ λόγο γιὰ τὸ τί ἔκανε σ' αὐτὰ τὰ δύσκολα χρόνια μὲ τὴν προσευχή, μὲ τὴν καλωσύνη». [...] «Υπάρχει μιὰ μερίδα Χριστιανῶν στους ὁποίους ἀναπαύεται ὁ Θεός. Ὑπάρχουν ἀκόμη οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ, οἱ ἄνθρωποι τῆς προσευχῆς, καὶ ὁ Καλὸς Θεὸς μᾶς ἀνέχεται, καὶ πάλι θὰ οἰκονομήσῃ τὰ πράγματα. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς προσευχῆς μᾶς δίνουν ἐλπίδα. Μὴ φοβᾶσθε. Πέρασαμε σὰν ἔθνος τόσες μπόρες καὶ δὲν χαθήκαμε, καὶ θὰ φοβηθοῦμε τὴν θύελλα πὺν πάει νὰ ξεσπάσῃ; Οὔτε τώρα θὰ χαθοῦμε. Ὁ Θεὸς μᾶς ἀγαπᾷ. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει μέσα του κρυμμένη δύναμη γιὰ ὥρα ἀνάγκης. Θὰ εἶναι λίγα τὰ δύσκολα χρόνια. Μιὰ μπόρα θὰ εἶναι. Δὲν σᾶς τὰ λέω αὐτά, γιὰ νὰ φοβηθῆτε, ἀλλὰ γιὰ νὰ ξέρετε πὺν βρισκόμαστε. Γιὰ μᾶς εἶναι μιὰ μεγάλη εὐκαιρία, εἶναι πανηγύρι οἱ δυσκολίες, τὸ μαρτύριο. Νὰ εἴστε μὲ τὸν Χριστό, νὰ ζῆτε σύμφωνα μὲ τὶς ἐντολές Του καὶ νὰ προσεύχεσθε, γιὰ νὰ ἔχετε θεῖες δυνάμεις καὶ νὰ μπορέσετε νὰ ἀντιμετωπίσετε τὶς δυσκολίες. Νὰ ἀφήσετε τὰ πάθη, γιὰ νὰ ἔρθῃ ἡ θεία Χάρις. Αὐτὸ πὺν θὰ βοηθήσῃ πολὺ εἶναι νὰ μπῇ μέσα μας ἡ καλὴ ἀνησυχία: πὺν βρισκόμαστε, τί θὰ συναντήσουμε, γιὰ νὰ λάβουμε τὰ μέτρα μας καὶ νὰ ἐτοιμασθοῦμε. Ἡ ζωὴ μας νὰ εἶναι πιὸ μετρημένη. Νὰ ζοῦμε πιὸ πνευματικά. Νὰ εἴμαστε πιὸ ἀγαπημένοι. Νὰ βοηθοῦμε τοὺς πονεμένους, τοὺς φτωχοὺς μὲ ἀγάπη, μὲ πόνο, μὲ καλωσύνη. Νὰ προσευχώμαστε νὰ βγοῦν καλοὶ ἄνθρωποι¹⁰». Τα χρόνια της κρίσης μπορούν να αποδειχθούν μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για μετάνοια. Και η μετάνοια μπορεί να εξαφανίσει την κρίση. Λοιπόν;

«ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας» (Β' Κορινθ., 6, 2).

1 Βλ. ορισμό της λέξεως «κρίση» στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, Βασικό Λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής, στο http://www.greeklanguage.gr/greekLang/ancient_greek/tools/lexicon/lemma.html?id=134

2 Αγίου Νικολάου Βελιμίροβιτς, «Στον παπα-Κάραν για την κρίση τού κόσμου», από το «Δρόμος δίχως Θεό δεν αντέχεται...», Ιεραποστολικές επιστολές Α', εκδ. «Εν πλω», Αθήνα 2008, σσ. 33-36.

3 Patrologia Greaca, 89, 768B-477A, Αγίου Αναστασίου Σιναΐτου, Επισκόπου Αντιοχείας, Ερωτήσεις και Αποκρίσεις περί διαφόρων κεφαλαίων εκ διαφόρων προσώπων, Ερώτησις ΙΣΤ' (16): «του Αποστόλου λέγοντος, ότι αι εξουσίαι του κόσμου υπό του Θεού τεταγμέναι εισίν. Άρα λοιπόν πας άρχων και βασιλεύς, και επίσκοπος, υπό του Θεού προχειρίζεται;»

4 Γέροντος Παΐσιου Αγιορείτου, Λόγοι Β', Πνευματική Αφύπνιση, 1999, σελ 29.

5 Ο.π., σελ 18-19.

6 Ο.π., σελ 13.

7 Ο.π., σελ. 14

8 Ο.π., σελ. 27

9 Ο.π., σελ. 11.